

elte | ppk

**Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Ember–Környezet Tranzakció Intézet**

Az Új Ökológiai Paradigma Skála gyermek változatának érvényessége és megbízhatósága

Varga Attila¹, Berze Iván Zsolt^{2,1}, Szabó Zoltán Ábel³, Néder Katalin⁴, Mónus Ferenc⁵, Dúll Andrea^{1,6}

¹ ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Ember–Környezet Tranzakció Intézet

² ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Pszichológiai Doktori Iskola

³ BA pszichológia szakos hallgató, ELTE Eötvös Loránd Tudományegyetem Pszichológiai Intézet

⁴ PontVelem Nonprofit Kft.

⁵ Nyíregyházi Egyetem, Környezettudományi Intézet

⁶ BME GTK Szociológia és Kommunikáció Tanszék

Részt vevő intézmények, szervezetek

PontVelem Nonprofit Kft.,
Budakeszi

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar, Ember-
Környezet Tranzakció Intézet, Budapest

NYÍREGYHÁZI
EGYETEM

Nyíregyházi Egyetem,
Környezettudományi Intézet,
Biológia Tanszék

A PontVelem Nonprofit Kftt. és az ELTE EKTİ együttmüködése az ELTE
Tématerületi Kiválósági Program 2020 - Intézményi Kiválósági Alprogram -
TKP2020-IKA-05 keretében zajlik.

SZÉCHENYI
EGYETEM
UNIVERSITY OF GYŐR

Széchenyi István
Egyetem Apáczai
Csere János Kar,
Győr

NEUMANN
JÁNOS
EGYETEM

Neumann János
Egyetem,
Kecskemét

Hungarian
National Commission
for UNESCO
Magyar UNESCO
Bizottság

UNESCO Magyar Nemzeti Bizottsága
- Nevelésügyi Szakbizottság

Pixrating Kft.,
Budapest

Fő támogatók:

KÉK·BOLYGÓ
ALAPÍTVÁNY

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

A kutatás

- ▶ 2020-as Fenntarthatósági Témahét - **Diákok és Tanárok a Fenntarthatóságról** kutatási projekt
- ▶ a diákok és pedagógusok fenntarthatóságról alkotott véleményének felmérése
- ▶ a Fenntarthatósági Témahéten részt vett diákok és tanárok Témahéten szerzett tapasztalatainak felmérése
- ▶ célcsoport: a 10-18 éves, felső tagozatos és középiskolás diákok

A diákkérdőív adatai

- ▶ Kitöltők: felső tagozatos és középiskolás diákok
- ▶ Az elemzéshez felhasznált kérdőívkitöltések száma: **9396**
- ▶ A diákok szociodemográfiai és -ökonómiai helyzete
- ▶ A diákok Témahétről alkotott véleménye
- ▶ Környezettudatosság vizsgálata - Új Ökológiai Paradigma (továbbiakban **revNEP** vagy **NEP**)
- ▶ A kitöltők nemi aránya:

Új Ökológiai Paradigma (Dunlap és mtsai, 1978)

DSP

Dominant Social Paradigm
ANTROPOCENTRIZMUS

- Emberközpontúság
- A természet felhasználható saját céljainkra
- Mi uralkodunk és döntünk
- Gazdasági növekedés és kényelem

A természet képes magát helyreállítani és a tudományos fejlődés képes lesz mindent megoldani.

NEP

New Environmental Paradigm
ÖKOCENTRIZMUS

- Természetközpontúság
- Hatással vagyunk a természetre, ezért oda kell figyelniük tevékenységünkre
- Meg kell védenünk a természetet

A kutatásban használt NEP skála

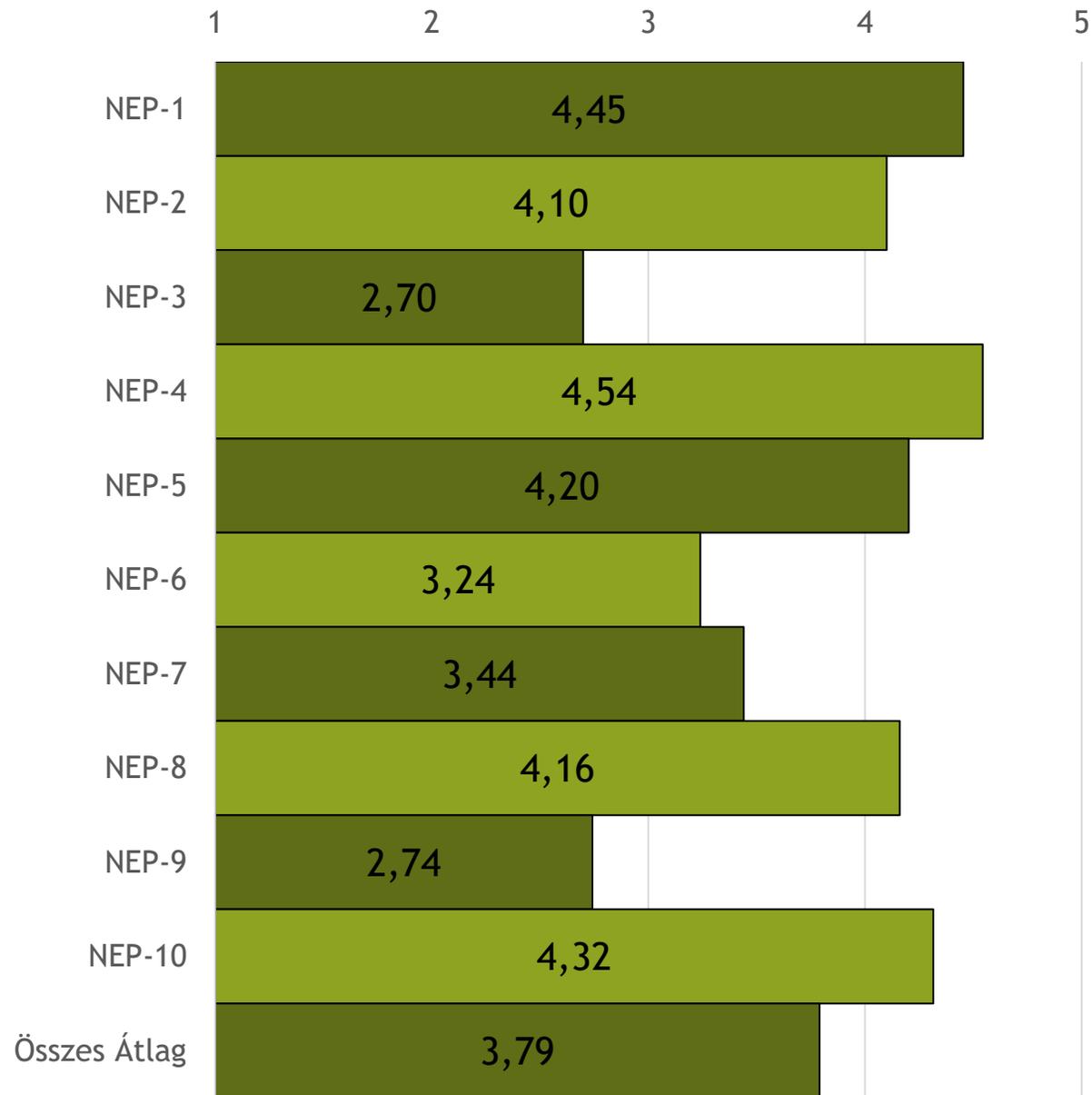
- ▶ A revNEP gyermek változata (Manoli, Johnson és Dunlap, 2007) alapján
- ▶ A magyarra fordítást mi végeztük
- ▶ A kutatásban való használata előtt iskolai mintán történt a próbamérés

NEP-skála tételek és eredmények

(Cronbach $\alpha = 0,582$)

- ▶ **NEP-1.** A növényeknek és az állatoknak ugyanannyi joguk van élni, mint az embereknek.
- ▶ **NEP-2.** Túl sok (vagy majdnem túl sok) ember él már a Földön.
- ▶ **NEP-3.** Az emberiség elég értelmes ahhoz, hogy ne hagyja tönkretenni a Földet. *(fordított tétel)*
- ▶ **NEP-4.** Az embereknek még mindig tiszteletben kell tartaniuk a természet törvényeit.
- ▶ **NEP-5.** Nem vezet jóra, ha az emberek beleavatkoznak a természet dolgaiba.
- ▶ **NEP-6.** A természet elég erős ahhoz, hogy kezelni tudja modern életünk káros hatásait. *(fordított tétel)*
- ▶ **NEP-7.** Az embereknek uralkodniuk kellene a természet többi része felett. *(fordított tétel)*
- ▶ **NEP-8.** Az emberiség rosszul bánik a természettel.
- ▶ **NEP-9.** Az emberiség egy nap eleget fog tudni a természet működéséről ahhoz, hogy képes legyen irányítani. *(fordított tétel)*
- ▶ **NEP-10.** Ha nem változnak a dolgok, hamarosan nagy környezeti katasztrófát fogunk megélni.

A NEP-kérdésekre adott válaszok átlagai
(5-fokú Likert skálán - a fordított tételek
átfordítása után)

Pszichometriai jellemzők

- ▶ **Megbízhatósága** (Cronbach $\alpha = 0,582$) alacsonyabb, mint a pszichológiai tesztek esetében elfogadott, ám más nemzetközi mérések eredményeiben (ld. Hawcroft és Milfont, 2010) is találkozhatunk hasonló értékekkel
- ▶ Az itemanalízis szerint egyik tétel elhagyása sem javítaná érdemben a megbízhatóságot
- ▶ A Témahéttel kapcsolatos egyéb kérdésekhez kapcsolódó korrelációs vizsgálatok **validálják** az eszközt
- ▶ Az eredetihez képest eltérő faktorstruktúrát találtunk

A kutatásban kapott faktorstruktúra

(Berze és mtsai (Kézirat) alapján)

► Feltáró faktoranalízis: 3 faktor (komponens)

I. faktor: Emberi beavatkozás	II. faktor: Természet jogai	III. faktor: Ökológiai krízis
7. Az embereknek uralkodniuk kellene a természet többi része felett. 6. A természet elég erős ahhoz, hogy kezelni tudja modern életünk káros hatásait. 9. Az emberiség egy nap eleget fog tudni a természet működéséről ahhoz, hogy képes legyen irányítani. 3. Az emberiség elég értelmes ahhoz, hogy ne hagyja tönkretenni a Földet.	1. A növényeknek és az állatoknak ugyanannyi joguk van élni, mint az embereknek. 4. Az embereknek még mindig tiszteletben kell tartaniuk a természet törvényeit. 5. Nem vezet jóra, ha az emberek beleavatkoznak a természet dolgaiba.	10. Ha nem változnak a dolgok, hamarosan nagy környezeti katasztrófát fogunk megélni. 2. Túl sok (vagy majdnem túl sok) ember él már a Földön. 8. Az emberiség rosszul bánik a természettel.

- bár faktorszámában egyezik, tartalmilag eltér a Manoli és mtsai (2007) által közölt struktúrától

► SEM-en alapuló konfirmatív faktoranalízis eredményei: az illeszkedési mutatók alapján a kapott faktorstruktúra nem illeszkedik

- sem a Manoli és mtsai (2007) által közölt 3 faktoros,
- sem az általuk az ott kapott illeszkedési mutatók alapján elfogadhatónak tartott egyfaktoros megoldáshoz

Korrelációs elemzés

► NEP-összpontszám együttjárása egyéb változókkal:

- általános környezeti viselkedést mérő pontszámmal: lényegében nincs együttjárás ($r_s=0,039$, $p<0,01$)
- lakóhelyen észlelt környezeti problémák, ezek kezelési lehetőségei, környezettudatossági cselekedetek és tervek: szignifikáns gyenge pozitív együttjárás ($r_s=0,237$; $0,141$; $0,270$; $0,284$, $p<0,01$)
- 3 kiegészítő tétel:
 - „kevesebb vásárlás és szerényebb élet a környezeti problémák megoldásához”: szignifikáns gyenge pozitív ($r_s=0,216$, $p<0,01$),
 - „gazdasági növekedés szükségessége”: szignifikáns gyenge negatív ($r_s=-0,198$, $p<0,01$),
 - „technikai fejlődés megoldja a környezeti problémákat”: szignifikáns közepesen erős pozitív ($r_s=-0,447$, $p<0,01$) korreláció

Következtetés és zárszó

- ▶ Az eredmények kérdéseket vetnek fel a NEP-skálának a környezettudatosság mérésében való alkalmazhatóságával kapcsolatban
- ▶ A skála önmagában nem képes megragadni a környezettudatosság komplex jelenségét
- ▶ Környezettel kapcsolatos attitűd \neq viselkedés - sok aspektusú rendszerben fejt ki hatását
- ▶ Dimenzionalitás kérdése: itt többdimenziós

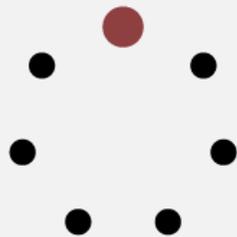
Forrás:
[https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Environmental_education_\(13873414535\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Environmental_education_(13873414535).jpg) Az előadás társszerzője által módosítva.)

Forrás: <https://pixnio.com/people/children-kids/children-walking-forest> (Az előadás társszerzője által módosítva.)

Hivatkozások

- ▶ Berze, I. Zs. et al. (Manuscript). The applicability of the Hungarian version of the New Ecological Paradigm Scale for Use With Children in Measuring Environmental Awareness. ELTE Institute for People-Environment Transaction.
- ▶ Dunlap, R. E., & Van Liere, K. D. (1978). The “new environmental paradigm”. *The journal of environmental education*, 9(4), 10-19.
- ▶ Hawcroft, L. J., & Milfont, T. L. (2010). The use (and abuse) of the new environmental paradigm scale over the last 30 years: A meta-analysis. *Journal of Environmental psychology*, 30(2), 143-158.
- ▶ Manoli, C. C., Johnson, B., & Dunlap, R. E. (2007). Assessing Children's Environmental Worldviews: Modifying and Validating the New Ecological Paradigm Scale for Use With Children In: *The Journal of Environmental Education*, 38:4, 3-13.
Published online: 07 Aug 2010: DOI: 10.3200/JOEE.38.4.3-13

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Ember–Környezet Tranzakció Intézet

Köszönjük a figyelmet!

varga.attila@ppk.elte.hu